

ORDENANCES MUNICIPALES PAL USU DE LA LLINGUA ASTURIANA NEL CONCEYU DE NOREÑA

PREÁMBULU

L'usu del asturianu como vehículo d'expresión y comunicación sigue siendo, depués de sieglos, una constante na vida diaria de los ciudadanos y ciudadanes del Conceyu de Noreña y d'Asturies, apreciándose, col pasu del tiempu, una mayor sensibilidá social y de los poderes públicos pa coles peculiaridaes del fechu llingüísticu asturianu, a la qu'esti Conceyu quier sumase nel marcu estrictu de les sos competencies.

D'otra parte, l'ámbitu de los Conceyos ye de gran importancia na dignificación social y nel procesu de normalización de la llingua asturiana por cuenta de la so cercanía a la ciudadanía. Los Conceyos tienen el deber de garantizar los derechos que los ciudadanos y ciudadanes tienen reconocíos, y ún d'estos derechos ye'l d'usar la llingua asturiana en cualesquier ámbitu.

Teniendo en cuenta que'l derechu a emplegar una llingua rexonal o minoritaria na vida pública y privada ye un derechu inayenable, acordies colos principios recoyíos nel Pautu Internacional de los Derechos Civiles y Políticos de les Naciones Xuníes y col espíritu del Conveniu del Conseyu de Europa pa la Protección de los Derechos Humanos y de les Llibertaes Fundamentales, esta Ordenanza nun pretende otro que garantizar los principios y derechos que se deriven de la Carta Europea de Llingües Rexonales y Minoritaries de 5 de noviembre de 1992, tratáu internacional ratificáu pol Estáu español el 9 d'abril del 2001, entrando a valir el 1 d'agostu del mesmu añu, y na que se recueye l'asturianu, a costa fecha, como una de les llingües necesitaes d'una

especial protección. Nesti sen, nel artículu 7.2 de la Carta establezse'l compromisu «*a desaniciar, si nun lo fixeran yá, cualesquier distingu, esclusión, amenorgamientu o preferencia al rodiu del usu d'una llingua rexonal o minoritaria que se faiga cola cuenta d'escayer o poner en peligru'l so caltenimientu o desenvolvimientu. Tomar midíes favorables pa coles llingües rexonales o minoritaries que tengan como finxu promover la igualdá ente los falantes d'estes llingües y el restu de la población o quese tomen o tengan en cuenta les sos condiciones específiques, nun se considera que seya un actu de discriminación pa colos falantes de les llingües d'usu más estendíu».*

Xunto a la Carta Europea de Llingües Rexonales y Minoritaries, esta ordenanza surde del marcu llexislativu fundamental y primeru de la propia Constitución española, que yá nel so artículu 3.3 establez que «*la riqueza de les distintes modalidaes llingüísticas d'España ye un patrimoniu cultural que será oxetu d'especial respetu y protección».*

Nel ámbitu de la Comunidá Autónoma afita esta norma local el propiu Estatutu d'Autonomía d'Asturies, que diz nel so artículu 4.1: «*El bable ha gociar de protección. Ha promovese'l so usu, el so espardimientu nos medios de comunicación y la so enseñanza, respetando, en tou casu, les variantes locales y la voluntariedá del so depredimientu».*

Pela so parte, la Llei 1/1998, del 23 de marzu, d'Usu y Promoción del Bable/Asturianu, amás de reconocer el derechu de tolos ciudadanos y ciudadanes a emplegar l'asturianu y a espresase nelli de fala y per escrito, refierse al ámbitu municipal nel so artículu 8.1, onde dispón que «*los Conceyos asturianos van poder adoptar les midíes necesaries p'asegurar la efectividá del exerciciu de los derechos llingüísticos qu'esta Llei otorga a los ciudadanos residentes n'Asturias».*

Yá pa rematar, esta ordenanza tien base llegal nel artículu 84.1.a) de la Llei 7/1985, del 2 d'abril, Reguladora de les Bases de Réxime Local, que señala que les Entidaes Locales podrán intervenir nes actividaes de los ciudadanos y les ciudadanes al traviés d'ordenances y bandos.

CAPÍTULU PRIMERU

Disposiciones Xenerales

Artícuлу 1. Llingües del Conceyu de Noreña

- 1.** La llingua asturiana o asturianu ye, col castellanu, la llingua propia del Conceyu de Noreña, de l'Alministración local y de les corporaciones públiques que d'ella dependen.

- 2.** En tolos ámbitos a los que fai referencia l'apartáu anterior, habrá emplegase la denominación en llingua asturiana o asturianu pa la tradicional propia del Conceyu de Noreña.

Artícuлу 2. Oxetu y ámbito d'aplicación.

- 1.** L'usu, protección y desenvolvimientu de la llingua asturiana o asturianu nel ámbito del Conceyu de Noreña rexiráse pelo dispuesto nesta Ordenanza.

- 2.** Les empresas axudicataries o concesionaries que trabayen por cuenta del Conceyu de Noreña y les d'esplotación mesta tarán tamién a lo dispuesto nesta Ordenanza, y asina se pondrá esplícitamente nes bases de los contratos d'axudicación.

Artícuлу 3. Derechos llingüísticos xenerales.

- 1.** Tolos ciudadanos y ciudadanes tienen derechu a emplegar l'asturianu y a espresase nelli de fala y per escrito, de la mesma forma qu'en castellanu.

- 2.** Los ciudadanos y ciudadanes qu'usaren l'asturianu nes sos rellaciones o actuaciones administratives col Conceyu, tienen derechu a recibir, na medida de lo posible, xunto

cola la versión en castellanu, les comunicaciones, notificaciones o resoluciones en llingua asturiana.

3. Nengún ciudadanu o ciudadana nun va poder ser discrimináu/ada por cuenta de la llingua al ser atendíu/a polos servicios, organismos o corporaciones que dependan del Conceyu de Noreña.

CAPÍTULU SEGUNDU

L'usu de la llingua asturiana na Casa del Conceyu y na Alministración Local

Artícuлу 4. Eficacia xurídica del usu alministrativu de la llingua asturiana.

- 1.** Tindráse por válidu a tolos efectos xurídicos l'usu de la llingua asturiana nes comunicaciones orales o escritas de los ciudadanos y ciudadanas col Conceyu de Noreña.
- 2.** Nos rexistros del Conceyu de Noreña podrá rexistrase en llingua asturiana y/o castellana.

Artícułu 5. Rellaciones colos alministraos.

Ensín perxuiciu de garantizar en tou casu'l derechu reconocíu nel artícułu 3.2 de la presente Ordenanza, na medida de lo posible toles comunicaciones, notificaciones y resoluciones del Conceyu de Noreña, dirixíes a personas físiques y xurídiques, habrán tar n'asturianu y castellanu.

Artícuлу 6. Ordenances, reglamentos y bandos.

- 1.** Les ordenances, los reglamentos y los bandos del Conceyu de Noreña han redactase y espublizase, na midida de lo posible, billingües, n'asturianu y en castellanu.

- 2.** Les ordenances y reglamentos aprobaos pol Conceyu de Noreña unviaránse, na midida de lo posible, billingües, n'asturianu y en castellanu, a los efectos d'espublizase nel *Boletín Oficial del Principáu d'Asturies*.

Artícuлу 7. Imaxe institucional.

- 1.** Los impresos, paneles informativos, folletos, anuncios institucionales, los sellos y tampones dependientes del Conceyu de Noreña y, en xeneral, cualesquier material que xenere'l Conceyu, publicaránse tamién, y del mou necesariu, en forma billingüe, en castellanu y n'asturianu, o namás n'asturianu cuando la publicación en castellanu nun venga esixida pola llei.

- 2.** Na rotulación de les dependencies municipales emplegaráse, en tou casu, la llingua asturiana.

Artícułu 8. L'usu del asturianu nel ámbitu internu de l'Alministración local.

- 1.** Les actes de reuniones de tolos órganos municipales podrán redactase en llingua asturiana o castellana. Lo mesmo podrá facese con toles de los patronatos, consejos y entidaes con personalidá xurídica que dependan del Conceyu de Noreña.

- 2.** De la mesma manera, podrán redactase en castellanu o n'asturianu los dictámenes y informes que tengan que se someter al Conceyu o al determin de cualesquier órganu dependiente d'esti.

- 3.** Promoveráse que los estudios, proyectos, memories, presupuestos, escritures y trabayos asemeyaos, encargaos a terceros, se faigan n'asturianu.

Artículu 9. L'usu del asturianu nes rellaciones ente Alministraciones.

- 1.** Na documentación que'l Conceyu de Noreña unvíe a cualesquier de les Alministraciones Públiques asitiaes en territoriu del conceyu, emplegaráse, na midida de lo posible, l'asturianu xunto col castellanu.
- 2.** Fadráse lo mesmo pa coles otres Alministraciones públiques asitiaes en territoriu del Principáu d'Asturies.
- 3.** Nes comunicaciones con cualesquier otra Alministración, mesmamente la Unión Europea, emplegaráse, na midida de lo posible, l'asturianu xunto col castellanu, amás de la llingua o llingües que seyan oficiales en dichu ámbitu alministrativu.

Artículu 10. Valoración de la conocencia de la llingua asturiana.

De conformidá col artículo 4.3 de la Llei d'usu y promoción del bable/asturiano, la conocencia del asturianu va poder valorase, con xeitu xeneral, nes oposiciones y concursos convocaos pol Conceyu de Noreña, cuando les características del puestu de trabayu y la naturaleza de les funciones que vayan a desenvolvese lo requieran.

Artículu 11. Toponimia.

- 1.** La toponimia del Conceyu de Noreña será la oficial d'acordies col Decretu 8/2007, de 31 de xineru, pol que se determinen los sos topónimos oficiales y según se determinen nes restantes normes reglamentaries qu'al respective apruebe'l Conseyu de Gobiernu del Principáu d'Asturies, previu dictame de la Xunta de Toponimia.
- 2.** El nomenclátor oficial de cais, barrios, caminos, y tamién la señalización nes vías públiques, será, en tou casu, n'asturianu y con respetu a los topónimos oficiales.

CAPÍTULU TERCERU

Delles midíes pa la promoción y normalización de la llingua asturiana

Artículo 12. Publicidá, anuncios y avisos.

La publicidá, anuncios y avisos de tipu priváu del Conceyu de Noreña, dirixíos al so ámbitu territorial o al de la Comunidá Autónoma del Principáu d'Asturies, fadránse siempre, na medida de lo posible, n'asturianu y en castellanu.

Artículo 13. L'usu del asturianu polos cargos públicos.

Animaráse a los cargos públicos y alministrativos dependientes del Conceyu a espresase n'asturianu nos actos celebraos nel ámbitu territorial de Noreña o del Principáu d'Asturies cuando la intervención seya por razón del propiu cargu.

Artículo 14. Fomentu de la conocencia del asturianu.

El Conceyu de Noreña ofertará o promoverá cursos de deprendimientu y perfeccionamientu p'ameyorar el nivel cualitativu de les comunicaciones falaes o escrites nes unidaes alministratives o servicios dependientes del Conceyu. De igual manera ofertará cursos a los vecinos y vecines.

CAPÍTULU CUARTU

Serviciu de Normalización Llingüística

Artícuлу 15. Esistencia

El Conceyu de Noreña podrá cuntar col sofitu y asesoramientu d'un Serviciu de Normalización Llingüística, bien propiu, bien mancomunáu o resultáu de algúu tipu de conveniu.

Artícuлу 16. Funciones.

Garantizar el cumplimientu de la presente Ordenanza, y ensin perxuiciu de les competencies que tenga atribuyíes o les que pudiere tener nel futuru, desendolcará les siguientes funciones:

- a) Facer les traducciones asturianu / castellanu que demanden los órganos y servicios del Conceyu o les corporaciones públiques dependientes del Conceyu Noreña.
- b) Facer les traducciones asturianu / castellanu que seyan precisas pal cumplimientu de lo espuesto nos artículos 5 a 9 dambos inclusive de la presente Ordenanza.

Artícuло 17. Ausencia

Mientres nun se pueda cuntar col sofitu y asesoramientu d'un Serviciu de Normalización Llingüística, el Conceyu de Noreña buscará la colaboración de organismos ya instituciones, como'l Serviciu de Política Llingüística y la so Unidá de Traducción o de l'Academia de la Llingua Asturiana, col oxetivu de cumplir de la mejor manera posible estes ordenances asina como posibles convenios de collaboración de cara fomentar la normalización, l'usu y la promoción del asturianu nel Conceyu.